



Môj priateľ Enčar Ko

Jozef Tatar

Autor: Mgr. Jozef Tatar

Jazyková korektúra: PaedDr. Edita Szabová, PhD.

Odborná teologická spolupráca: ThDr. Peter Michalov, PhD.

Odborný literárny kritik: PhDr. ThDr. Ivan Kiko, PhD.

Obálku navrhol: Mgr. Jozef Absolon

Venované pamiatke nemeckého spisovateľa Karla Friedricha Maya (* 25. februára 1842 † 30. marca 1912), autora dobrodružných románov, „otca“ legendárnych hrdinov Divokého západu: Winnetoua, šľachtetného náčelníka Apačov, z kmeňa Mescaleros, a jeho odvážneho, pokrvného bieleho brata Old Shatterhanda, pri príležitosti 180. výročia narodenia a 110. výročia jeho smrti.

Môj priateľ Enčar Ko

I. DIEL

V národnom parku Bryce Canyon.

1. V záplave udalostí doma i vo svete.

Ctený čitateľ, ak si prečítal moje predošlé romány: Apač Enčar Ko - I. - II. - III. - IV. diel; Náčelník Mescalero Enčar Ko - I. - II. - III. diel; Enčar Ko a Man Serving Justice - I. - II. - III. - IV. diel; Synovia Enčara Koa - I. - II. - III. - IV. diel; Enčar Ko, náčelník Apačov - I. - II. - III. - IV. - V. diel; Enčar Ko s bielymi bratmi - I. - II. - III. - IV. diel, ponúkam ti siedme dielo, ktorému som dal názov: Môj priateľ Enčar Ko - I. - II. - III. - IV. diel. Okrem dobrodružných románov som v posledných dvoch rokoch napísal tri vedecko - filozoficko - teologické knihy: JA SOM, KTORÝ SOM; TEN, KTORÝ JE; BOH JE. Všetky tri vychádzajú v internetových kníhkupectvách a vydavateľstvách ako E - knihy u nás, na Slovensku, ako i v Českej republike. V roku 2004, keď sme prvýkrát navštívili Severnú Ameriku, v indiánskej rezervácii San Carlos, ktorá sa nachádza v štáte: Arizona, spoznali sme šľachetného, obetavého Apača, u ktorého sme sa ubytovali. On a jeho rodina nás privítali priateľsky a veľmi úctivo. Pohostinnosť, s akou sme sa u nich stretli, musím označiť za mimoriadne príkladnú. Niekoľko dní sme strávili v osade; Enčar Ko, ktorý mal vtedy tridsaťsedem rokov, nás zoznámil nielen so svojimi najbližšími príbuznými, ale aj so susedmi, s priateľmi a významnými mužmi kmeňa. Po rokoch sa radový Apač Enčar Ko „vypracoval“ na náčelníka Mescalero a o niekoľko ďalších rokov sa z neho stal náčelník Apačov a zároveň vrchný náčelník indiánskej rezervácie San Carlos, ktorá má viac ako dvadsaťtisíc obyvateľov. Počas našich výprav do Severnej Ameriky, kde sme filmovali a fotografovali krásy nespútanej, drsnej prírody, nás sprevádzal po národných parkoch, spolu so svojimi synmi, ktorí si vyslúžili bojové mená: Enčar Tkliš - lipa (Jonatan, Veľký Štrkáč), Inču Lata (José, Dobrá Ruka) a Bitsil Petra (Miguel, Silný Otec). Počas niekoľkých ciest nás sprevádzal aj Rýchly Kôň, starší brat Enčara Koa. Čitatelia mojich románov už vedia, že dcéra Rýchleho Koňa, Biela Labuť, si vzala za manžela jedného člena z nášho tímu, Petra Tichého, a porodila mu štyri krásne a zdravé deti. Šťastná rodinka býva na Slovensku, v Banskej Bystrici. Ako som už v predchádzajúcich románoch spomenul, Enčar Ko je nielen verným a milujúcim manželom, obetavým a starostlivým otcom, ale aj zodpovedným a prezieravým náčelníkom, a čo je pre nás mimoriadne cenné, vynikajúcim stopárom. Všetci vieme, že Indiáni sú najlepšimi stopármi na svete, a v tomto umení najviac vynikajú: Apači. Ak máte to šťastie, ako my, že vás ako stopár sprevádza samotný náčelník Apačov, so svojimi synmi, tak sa nemáte čoho obávať... Začiatkom augusta, v roku 2018, sme sa šťastne, živí a zdraví vrátili domov. Teda, nie všetci. Peter Tichý s manželkou Izabelou, ktorej indiánske meno kedysi znelo: Biela Labuť, a ich štyri deti zostali ešte niekoľko týždňov v osade San Carlos. V sobotu, 1. septembra 2018 si „pred oltárom nášho Pána Ježiša Krista“ povedali svoje: „Áno“ - Enčar Tkliš - lipa a Ku Kliuna - ai. Biela Labuť, za slobodna: Isabella Carawella Mantoniová, je sesternicou Jonathana Carawellu

Mantoniho, ženícha, preto sa s Petrom Tichým a ich deťmi zúčastnili slávnostného cirkevného obradu, po ktorom nasledovala svadobná hostina, ktorá trvala až do nedele rána. V pondelok popoludní sa rodinka rozlúčila s indiánskymi príbuznými a priateľmi a na druhý deň, v utorok, 4. septembra, v skorých ranných hodinách potichu opustili indiánsku osadu San Carlos a vrátili sa domov, na Slovensko. Enčara Koa a jeho rodinu sme vopred informovali, a zároveň sme sa tým ospravedlnili, že môj syn Joseph, ktorý si vyslúžil bojové meno: Strong Hand (Silná Ruka), so svojou snúbenicou Michaelou, moja manželka Edita a ja nemôžeme prísť na svadbu, ani Václav Turek s manželkou, ani Richard Vokáček s rodinou; tak z pracovných, ako aj časových dôvodov. Cesta do Severnej Ameriky, na svadbu, zaberala by minimálne dva, možno dokonca tri týždne, a nikto z nás si nemohol dovoliť čerpať takú dlhú dovolenku. Okrem toho, doma nás čakali neodkladné povinnosti, ktoré sme museli vybaviť v najbližších týždňoch a mesiacoch. Samozrejme, dar pre novomanželov sme kúpili a poslali leteckou poštou, čomu sa šťastný pár nesmierne potešil; obratom nám napísali ďakovný E - mail. Ubiehali dni, týždne, mesiace... Dcéra Eva odišla do Prahy, v ktorej si našla skvelú prácu; presťahovala sa do hlavného mesta Českej republiky, ktoré bolo ešte pred necelými troma desaťročiami aj našim hlavným mestom. Koncom mája 2019 syn Jozef úspešne ukončil vysokoškolské štúdium a začiatkom júna získal akademický titul: Ing. (inžinier). Našiel si prácu, ktorá ho baví, aj užíva; a je veľmi spokojný... V nedeľu, 14. júla 2019, popoludní o 13. 20. hodine Ku Kliuna - ai porodila dcérku, šťastní rodičia jej dali meno: Liliana. Dĺžka: 52 centimetrov, hmotnosť: 3, 34 kilogramov. Dievčatko pokrstili v nedeľu, 28. júla, v kostole, v indiánskej rezervácii San Carlos. Enčar Tkhlíš - lipa a Ku Kliuna - ai sa dohodli, že krstnými rodičmi budú: Inču Lata a Eva Angellina Castellová. Najstarší syn Enčara Koa sa stal otcom, jeho manželka Ku Kliuna - ai, matkou; nepochybne budú starostlivými, obetavými a zodpovednými rodičmi. Enčar Ko a Carmen Anabella sa ocitli v úlohe starých rodičov. Môj apačský pokrvný brat sa stal „dedkom“ o šesť dní skôr ako ja... V sobotu, 20. júla 2019, popoludní o 16. 01. hodine sa v Prahe, na pôrodnici U Apolináre našej dcérke Márii narodil syn: Adam... Adamko. Naš prvý vnúčik! Od tejto chvíle sa môžem pýšiť ďalším titulom: starý otec. Som nesmierne šťastný a hrdý na nášho, na môjho prvého vnúčika... V sobotu popoludní, 14. septembra 2019 o 16. hodine, v katedrále sv. Emeráma na nitrianskom hrade, Ing. Jozef Tatar a Ing. Michaela Tóthová spojili svoje životy: „pred oltárom nášho Pána Ježiša Krista“ spečatili svoju lásku a navzájom si povedali: „Áno.“ Jeden druhému sľúbili „lásku a vernosť až do smrti“. Po slávnostvom cirkevnom obrade, pod nitrianskym hradom, v PKO nasledovala svadobná hostina, na ktorej bolo prítomných šesťdesiat svadobných hostí. Apačskí priatelia sa svadobného obradu nezúčastnili, novomanželom okrem blahoprajného telegramu poslali vzácny dar; určite stál kopy dolárov. Syn aj nevesta sa daru veľmi potešili...

Ako človek, ktorý má v hlbokéj úcte a plne rešpektuje posvätnosť a vážnosť manželského stavu, si uvedomujem, že po uzavretí sviatosti manželstva muž a žena patria už iba jeden druhému: už nie sú povinní počúvať a poslúchať svojich rodičov, ani súrodencov, ani ostatných príbuzných, priateľov alebo známych, ale musia plniť požiadavky a potreby svojho manželského partnera. Na druhý deň, v nedeľu ráno, po svadobnej hostine som si uvedomil, že odteraz budem cestovať do Severnej Ameriky - sám... syn Jozef, ktorý mi bol na výpravách oporou, teraz patrí iba svojej manželke. V Biblii je napísané: „Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a prilipne k svojej manželke, a budú jedným telom.“ Joseph junior, ktorý si vyslúžil bojové meno: Strong Hand, mi už nebude robiť spoločnosť v prírodných rezerváciách, kde sme prežili mnoho vzrušujúcich chvíľ, napínavých dobrodružstiev, nepríjemných udalostí, tragédií, ale aj veľa humoru, zábavy. Ale, taký je už život: či si to prajeme alebo neprajeme, všetko nádherné sa raz musí skončiť... Novomanželia: Michaela a Jozef Tatarovi si krátko po svadbe vzali hypotekárny úver a kúpili trojizbový byt, len dva vchody od nášho bytu. Byt, ktorý si prerobili podľa svojich predstáv, budú splácať 30 rokov; pred Vianocami 2019 sa do neho šťastní mladomanželia nast'ahovali... V prvej polovici roka 2019 som začal, ako sa ľudovo vraví: „častejšie pozeráť do chladničky“, už o niekoľko mesiacov sa to negatívne prejavilo na mojej postave... aj na mojom zdraví. Keď som sa v pondelok ráno, 16. septembra postavil na váhu, od ľaku som stúpol: 120, 1 kilogramov! O sedem týždňov pôjdeme s manželkou na pútnický zájazd do Svätej zeme, kde budeme veľa chodiť, a mne sa veľmi ťažko chodilo. Pustil som sa do boja s nadváhou. Nie, nešlo to ľahko, ale úspechy sa v najbližších dňoch a týždňoch dostavili. Začiatkom novembra som bol o desať kilogramov ľahší. V ďalších mesiacoch som pokračoval s chudnutím. Odoprel som si raňajky, desiatu aj olovrant. Nie, nedal som sa na vegánsku, ani vegetariánsku stravu, ani som nemusel konzumovať prípravky na chudnutie; jedával som to isté, čo predtým, vrátane mäsa a údenej slaniny, klobás, bravčovej tlačienky a iných mastných výrobkov, len v oveľa menších dávkach. Viac som sa pohyboval na čerstvom vzduchu: často som chodil pešo, aj na väčšie vzdialenosti. Po deviatich mesiacoch tvrdého boja s nadváhou som zhodil 28 kilogramov! Počas chudnutia som zažil aj veselé chvíle: niektorí známi, ktorí ma videli, ako sa z jedného mesiaca na druhý „strácam“, vrhali na mňa súcitné pohľady. Niektorí si mysleli, že sa ma zmocnila nevyliciteľná choroba, preto som stále štíhlejší; možno sa už so mnou v duchu lúčili... Keď som im vysvetlil, že mi nič nie je, teším sa dobrému zdraviu, dosť ich to upokojilo. Som vďačný Pánu Bohu, že sa mi podarilo zhodiť takmer 30 kilogramov. Už nikdy by som nechcel mať 120 kilogramov... V sobotu, 5. októbra 2019, popoludní o 16. 00. hodine, v rímskokatolíckom kostole, stojacom v indiánskej osade San Carlos, José Carawella Mantoni a Eva Angellina Castellová predstúpili „pred oltár nášho Pána Ježiša Krista“, aby si navzájom sľúbili lásku a vernosť až do smrti.

Z druhorodeného syna Enčara Koa, ktorý si pred niekoľkými rokmi vyslúžil bojovú prezývku: Inču Lata (Dobrá Ruka), sa stal ženatý muž, a z Evy, teraz už Mantoniovej, vydatá žena. Po slávnostnom svadobnom, cirkevnom obrade manželský pár pozval do spoločenského domu na veľkolepú hostinu príbuzných, priateľov a známych z oboch strán. Rodičia novomanželky Evy: Catheryne a Andrew Castellolí, pricestovali do osady z Colorada, z farmy, ktorá leží na severe od Arvady, neďaleko Denveru. Na svadbu prišli najbližší príbuzní Castellových a tri najlepšie priateľky „novopečenej manželky“. Z nášho tímu sa svadby Josého Carawellu a Evy Angellini Mantoniových zúčastnil iba Peter Tichý s rodinou; Izabela Tichá je sesternicou ženícha, preto ich prítomnosť na bratrancovej svadbe bola žiadúca, nevyhnutná. My ostatní: Richard Vokáček s rodinou, Václav Turek s rodinou a ja s mojou rodinou sme novomanželom poslali svadobné telegramy a nádherné dary, priložili sme aj peniaze. O tri týždne si každý z nás v elektronickej pošte našiel mail, v ktorom nám manželský pár ďakoval za svadobný telegram aj hodnotný dar. V utorok, 8. októbra, v skorých ranných hodinách sa Inču Lata rozlúčil so svojimi rodičmi, s najstarším bratom Jonathanom, s ktorým ho spájalo aj „kmotrovské puto“, s jeho manželkou Ku Kliuna - ai, s ich takmer trojmesačnou dcérkou Lilianou, s bratom Miguelom, s Bitsilom Petrom, ktorý o osem mesiacov prijme z rúk biskupa kňazskú vysviacku, so sestrou Carmen a jej snúbencom. Odchádza z rodnej osady. José Carawella Mantoni sa odsťahoval do Colorada, na farmu, ktorá leží severne od Arvady, blízko Denveru, aby so svojou manželkou Evičkou a s jej rodičmi chovali ovce a kozy a spoločne zveľaďovali hospodárstvo. Do indiánskej rezervácie San Carlos bude prichádzať so svojou ženou, a o niekoľko rokov aj s deťmi: už nie ako apačský bojovník, Inču Lata, ale ako farmár, chovateľ oviec a kôz, strihač vlny, výrobca mlieka a syrov. V posledných dvoch rokoch sa zdravotný stav Evy Angellini Castellovej, teraz už Mantoniovej, výrazne zlepšil, psychické problémy, ktoré ju pred rokmi trápili, úplne ustúpili. V čase puberty prežila traumy, ktorá ju poznačila na niekoľko rokov: zomrela Emily, o tri roky staršia sestra... V nedeľu ráno, 3. novembra 2019 sme s manželkou cestovali do Svätej zeme. Prvýkrát v živote sme navštívili Izrael a Palestínu. Lietadlom Boeing 737 sme sa prepravili z Bratislavy do Ejlatu, ktoré je považované za najbezpečnejšie letisko na svete. Keď sme vystúpili z lietadla, pochopil som, že tento prívlastok si zaslúžil plným právom. V Ejlate nás čakal autobus, ktorý nás viezol sedem hodín, vrátane prestávok, do Betlehema. Vo večerných hodinách sme dorazili do cieľa. Ubytovali nás v štvorhviezdičkovom hoteli: Golden Park Resort, ktorý stojí na Poli pastierov; v ňom sme spali štyri noci. Každé ráno, medzi 05. 30. až 06. 00. hodinou miestneho času, nás pred hotelom čakal autobus, ktorým sme absolvovali výlety do okolitých miest. V Betleheme sme s úctou a bážňou vstúpili do Baziliky Narodenia Ježiša Krista. V Jeruzaleme, ktorý leží len 8 kilometrov od Betlehema, sme zavítali do Baziliky Božieho hrobu a na mnohé iné posvätné,

vzácné miesta, ktoré sú spojené s umučením, smrťou a slávnym vzkriesením Spasiteľa sveta, Božieho Syna. Navštívili sme Nazaret, v ktorom žila Svätá rodina: Ježiš, Mária a Jozef. Osem dní sme chodili po miestach, po ktorých pred 2 000 rokmi kráčal Boží Syn, Ježiš Kristus, jeho matka: Panna Mária, jej panenský ženích: Jozef, apoštoli, učeníci, rímski vojaci a pospolitý ľud. PaedDr. Michal Pitoniak, rímskokatolícky kňaz, ktorý už dlhé roky sprevádza turistov vo Svätej zemi, každý deň celebroid svätú omšu. Boli sme v Kafarnaume, v Káne Galilejskej, v Haife: na hore Karmel, lanovkou sme sa viezli do kláštora pod Horu pokúšania, na Hore premenenia, Via dolorosa (Križová cesta) v Jeruzaleme, kúpali sme sa v Mŕtvom mori, loďou sme brázdili hladinu Galilejského mora, jedli „rybu svätého Petra“, kráčali Júdskou púšťou... na tieto krásne chvíle, ktoré sa mi hlboko vryli do pamäti, budem aj na smrteľnej posteli s radosťou spomínať. V nedeľu, 10. novembra, v nočných hodinách, vďaka Bohu, sme sa živí a zdraví vrátili domov. Po ôsmich dňoch púte nasledoval každodenný kolotoč: od pondelka do piatka, niekedy až do soboty: práca, v zamestnaní aj doma, v nedeľu a v prikázané sviatky: svätá omša a odpočinok... Sotva ubehlo pár týždňov, na scéne sveta sa objavila: pandémia - Coronavirus COVID - 19. Najprv hlásili v Číne niekoľko obetí; nik tomu nevenoval zvláštnu pozornosť, veď, každý deň zomrie na svete niekoľko desiatok tisíc ľudí. Z Číny „preskočila“ pandémia do okolitých krajín, netrvalo dlho, a zasiahla aj Európu. Koncom februára 2020 hlásili v Európe prvé desiatky osôb, nakazených coronavirusom: COVID - 19. Ani teraz to nevzbudilo príliš veľkú pozornosť: každý rok zomrie na svete na obyčajnú chrípku približne 500 000 ľudí, coronavirus COVID - 19 sme považovali za jednu z mnohých... bežných chorôb. Situácia sa vyostřila na prelome mesiacov: marec - apríl, keď počet nakazených aj obetí rýchlo stúpala a liek proti pandémie - neexistoval. Ľudstvo začalo tušiť, že COVID - 19 nie je obyčajná choroba, klasická chrípka, ale ide o vírus, ktorý môže zasiahnuť celý svet! Nikto nevie, ako dlho potrvá, a koľko obetí si vyžiada. Pred sto rokmi, v rokoch 1918 - 1920 v Európe zúrila tzv. „Španielska chrípka“, ktorá usmrtila 23 miliónov ľudí; ak vezmeme do úvahy, že v tej dobe mala Európa asi 200 miliónov obyvateľov, veľmi ľahko si vypočítame, že na „Španielsku chrípku“ zomrel každý 9. Európan! Európania pochopili, že musia vykonať prísne bezpečnostné opatrenia, ktoré budú vyžadovať aj „nepopulárne opatrenia“ a mnohé obmedzenia: zatvárali sa materské školy, jasle, základné, stredné a vysoké školy, továrne, úrady, hotely, nákupné centrá, letiská. Zrušili majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji, vo futbale, zrušili alebo preložili aj mnohé iné športové podujatia a aktivity. Nemocnice sa naplňovali nakazenými pacientmi, ich počet zo dňa na deň prudko stúpala. Coronavirus COVID - 19 v Európe zasiahol najmä Taliansko, Španielsko a Veľkú Britániu. Vedeli sme, že nepotrvá dlho, a pandémia sa presunie na americký kontinent; bolo len otázkou krátkeho času, kedy sa objaví aj na „západnej“ pologuli. Krátko pred Veľkonočnými sviatkami,

v polovici apríla som poslal Enčarovi Koovi obsiahly E - mail, v ktorom som ho varoval pred nebezpečným ochorením, ktoré sa šíri po celom svete. Vrchný náčelník indiánskej rezervácie San Carlos vykonal rúzne bezpečnostné opatrenia. Zvolal obyvateľov celej osady a informoval ich o hroziacej chorobe, ktorá sa šíri svetom. Indiáni v najbližších dňoch odišli do blízkych i vzdialených miest, kde predali všetok tovar, ktorý v zimných mesiacoch a počas jari vyrobili: kožené, jemne vypracované odevy, legíny, čelenky, opasky, mokasíny, tomahawky, a mnohé iné suveníry. Zároveň nakúpili veľké množstvo zásob: pre seba, ale aj pre ostatných obyvateľov San Carlos. Enčar Ko vydal rozkaz: Od 1. mája 2020 žiaden Indián, žijúci v San Carlos, nesmie opustiť osadu, a žiaden turista nesmie vkročiť do ich osady! Návštevníci, ktorí prišli do osady ešte v apríli, v najbližších dňoch potichu opustili indiánsku rezerváciu. Osada San Carlos bude izolovaná od okolitého sveta - až do odvolania! Slová vrchného náčelníka vzali všetci vážne; vedeli, že koná v ich záujme, len pre ich dobro. Nikto sa nebúril proti príkazom Enčara Koa... V máji 2020 hlásili v Amerike prvé prípady ochorenia na coronavirus COVID - 19. S údivom na tvári sme denne počúvali, akou rýchlosťou stúpal počet nakazených, ale aj obetí v Spojených štátoch amerických. Spočiatku to boli desiatky, potom stovky, neskôr tisíce nakazených denne, aj obetí. Starí, mladí, chorí, aj zdraví... COVID - 19 si nevyberal pohlavie, vek, vierovyznanie, rasu, kultúru, ani spoločenskú vrstvu. Coronavirus „kosil“ bohatých i chudobných: celebrity, úradníkov, robotníkov, bezdomovcov... Ukázalo sa, že v smrti sme si všetci rovní, nikto nemá žiadne privilégia. Nemocnice nestačili prijímať nových pacientov, pohrebné služby nestíhali pochovávať mŕtvych. Vedci - optimisti ubezpečovali, že už v najbližších rokoch sa im podarí nájsť účinný liek proti coronavirusu, o niekoľko mesiacov tí istí odborníci začali pripúšťať, že proti pandémie s označením: COVID - 19, sa s najväčšou pravdepodobnosťou nikdy nepodarí objaviť spoľahlivú vakcínu. Lieky, ktoré používali pri liečbe nakazených, vyrobili ešte pri predchádzajúcich chorobách; niektorým pacientom síce pomohli, ale mnohým iným nezabrali. Zatiaľ čo sa jedni pacienti vyliečili, uzdravili, druhí zomreli. Ľudstvo sa zrejme bude musieť zmieriť s realitou, že spoľahlivý, účinný liek proti coronavirusu COVID - 19 nikdy neuzrie svetlo sveta. Nechcem byť cynický, ani arogantný, ale musím sa ateistov a materialistov spýtať: „Kde je << všemocná >> lekárska veda, ktorej zanovito veria, o ktorú sa opierajú, na ktorú sa spoliehajú?! Prečo nedokáže pomôcť?!“ Pokorný človek, veriaci kresťan uzná skutočnosť, že veda nie je schopná odpovedať na všetky ľudské otázky, ani nedokáže vyliečiť všetky choroby a neduhy, ktoré trápia ľudstvo od jeho začiatku. Iba pyšný a iracionálny človek môže vyhlásiť, že veda dokáže všetko; pri všetkej úcte k vede, nie je to pravda. Keby bola veda naozaj taká „všemocná“, dokonalá, ako sa o nej niektorí vyjadrujú, všetci by sme boli zdraví, veselí, šťastní, bohatí, a zomierali by sme vo veľmi vysokom veku. Sami vidíme, že skutočnosť je úplne iná.

Pred státisícmi rokmi sa stvorený tvor - človek, vzbúrili proti svojmu Stvoriteľovi - Pánu Bohu. A teraz sa diela ľudských rúk, výdobytky modernej vedy a techniky „postavili proti“ svojim tvorcom, proti nám. Žneme len to, čo sme sami zasiali! Zničili sme si prírodu, a teraz trpíme. Zamorený vzduch; otrávené potoky, rieky a jazerá; znečistené moria a oceány; zdevastované hory a lúky, plné odpadkov a plastov - to je výsledok blahobytu a nezodpovednosti k prírode. Mnohí z nás sa oprávnene obávajú, že pandémia COVID - 19 je iba začiatok útrap, to horšie, a dá sa predpokladať, že najhoršie - ešte len príde. Niektorí hovoria, že sa napĺňajú predpovede, spomínané v Apokalypse, ktorej autorom je svätý Ján, apoštol Ježiša Krista. V skutočnosti však „apokalypsa“ začala po smrti svätého Jána, najmladšieho z dvanástich apoštolov nášho Pána...

1. októbra 2019, v deň, kedy môj otec oslávil 84. narodeniny, z Prahy do celého sveta rozniesla sa smutná správa, že vo veku 80 rokov, 2 mesiace, 2 týždne a 4 dni zomrel Karel Gott, najlepší spevák v bývalom Československu. Jeho nádherný, nezameniteľný hlas viac ako polstoročie obšťastňoval milovníkov populárnej hudby, v Čechách, na Slovensku, v Nemecku, v Európe, v Ázii, ale aj v iných častiach sveta. Počas svojho života naspieval tisíce piesní, jednu krajšiu ako druhú. Usporiadal stovky koncertov, vydal veľké množstvo platní a albumov, získal prestížne hudobné ocenenia. Karel Gott si zahral aj v niekoľkých filmoch, najmä v rozprávkach, ktoré miloval. Vo voľnom čase svetoznámy spevák maľoval obrazy; zanechal vzácne umelecké diela. V piatok, 26. júna 2020, počas návštevy dcér v Prahe sme sa zastavili v Malvazinkách, na cintoríne, kde je pochovaný; náš syn Jozef, jeho manželka Michaela, moja „drahá polovička“ a ja sme sa potichu pomodlili pri jeho hrobe. Karel Gott, najslávnejšia legenda československej populárnej hudby, ktorého nádherné piesne sprevádzali naše detstvo, mladosť, až do súčasnosti, navždy zostane v našich spomienkach a modlitbách. „Maestro“, nikdy na Vás nezabudneme...

V pondelok, 4. mája 2020 sme sa mali s manželkou zúčastniť šesťdňového pútnického zjazdu: Lurdy, Fatima, La Salette, na miestach, v ktorých sa kedysi zjavovala Panna Mária, ale kvôli koronavírusu COVID - 19 cestovná kancelária púť odložila na 25. september 2020, a namiesto La Salette pocestujeme do španielskeho pútnického mesta: Santiago de Compostela... V piatok, 19. júna sme mali s manželkou cestovať na dovolenku do Talianska, do prímorského letoviska: Pesaro, pri Jadranskom mori; aj túto dovolenku sme museli zrušiť, kvôli pandémie COVID - 19. Obaja sme sa tešili, že budeme ležať na slnkom vyhriatej pieskovej pláži; škoda, ani tento plán nevyšiel. V piatok, 7. októbra 2020 sme mali naplánovanú púť do Svätej zeme... Rok 2020, v ktorom nasledovali „dve dvadsiatky po sebe“, bol naozaj výnimočný: od jari sme museli nosiť na tvárach „rúška“, aby sme seba aj okolie chránili pred nákazou. Mnohé krajiny toto opatrenie spočiatku ignorovalo, my, Slováci sme sa k tomu postavili zodpovedne už od začiatku; možno práve vďaka tomu patríme ku krajinám s najnižším počtom nakazených, aj s najnižším počtom

úmrtí. Taliansko, Španielsko a Veľká Británia nosenie rúšok na verejnosti podcenili, a veľmi kruto sa im to vypomstilo. Keď zistili, že urobili chybu, bolo už neskoro... S Enčarom Koom sme si často vymieňali elektronickú poštu, komunikovali sme cez internet, prostredníctvom E - mailov, ale aj SMS správ v mobilných telefónoch. Kto by si myslel, že Indiáni nekráčajú s dobou, veľmi by ich podceňoval. Dnešní Indiáni vedia, že ich predkovia sa pred stáročiami dopustili chyby: ľudovo povedané - zaspali na vavrínoch. Boli totiž hlboko presvedčení, že len vtedy, ak budú prísne dodržiavať obyčaje, tradície, zvyky svojich otcov a dedov, zostanú pánmi svojej zeme, nikto ich neporazí, budú môcť pokojne žiť na pôde, ktorá im patrí od nepamäti. Veľmi sa mýlili. Prišli „bledé tváre“, ozbrojené od hlavy až po päty, so zbraňami, o ktorých sile a účinkoch nemali Indiáni ani potuchy, a takmer všetkých ich vyhubili. Z hrdého a bojovného „červeného národa“ zostala len malá, nepatrná hústka. Belosi, vedomí si značnej presily, zahnali „červenokožcov“ do neúrodných púští, v ktorých okrem piesku a kameňov nič nebolo, navyše, nemohli v nich loviť bizónov, ani jelene. Indián sa stal štvancom, lovenou zverou, vyhnancom vo vlastnej krajine; už to nebol neporaziteľný bojovník, ktorý sa vzpriamene a hrdo vypína na svojom mustangovi, ale otrhaný a hladný žobrák, ktorý okoloidúcich prosí o kúsok starého, plesnivého chleba, hnilého mäsa, misku varenej fazule, šošovice alebo kukuričných placiek... Enčar Ko, vedomý si obrovskej zodpovednosti, ktorá vyplývala z jeho úradu a hodnosti, ako vrchný náčelník indiánskej rezervácie San Carlos a hlavný veliteľ všetkých apačských kmeňov, ktoré sa nachádzajú na územiach Arizony, Oklahomy, Nevady a Nového Mexika, vedel, že len vtedy, ak sa mu podarí zjednotiť indiánske kmene na juhu USA, môže zachrániť svoj národ. Našťastie, jeho rozvážnym príkazom sa podrobili a jeho múdre rozhodnutia rešpektovali nielen Apači a kmene, ktoré k ním patria, ale aj príslušníci ostatných indiánskych kmeňov, žijúcich v južnej časti USA. Niekomu by sa mohlo zdať, že Enčar Ko sa v posledných rokoch správa „autoritatívne“, ale bol by to iba klam. Môj apačský pokrvný brat si nikdy nevynucoval autoritu násilím: kto nechcel, nemusel sa riadiť jeho pokynmi. Indiáni, ktorí ho poznali, vedeli, že koná v ich záujme a len pre ich dobro. Napriek tomu, že ani on, ani jeho manželka neštudovali na univerzite, ani sa nepýšili doktorátmi, vedeli sa múdro rozhodovať: nepochybne sa riadili tzv. „zdravým sedliackym rozumom“. Keby všetci politici sveta používali zdravý sedliacky rozum, verím, že obyvatelia planéty Zem by boli nielen bohatší, ale aj zdravší, šťastnejší a spokojnejší. Enčar Ko nikdy nevystupoval ako diktátor, despota, ale ako uznávaná „autorita“, ktorú všetci dobrovoľne počúvajú a poslúchajú. Jeho nariadenia sa vždy ukázali ako správne; niekedy v krátkom čase, inokedy až po dlhšej dobe. Politici - „populisti“ sa dopúšťajú hrubej chyby: chcú, aby sa ľudia v ich štáte, provincii, regióne alebo v okresnom meste mali dobre teraz, počas ich vládnutia, ale čo bude o niekoľko rokov alebo desaťročí, to ich absolútne nezaujíma. Múdry

panovník nie je ten, kto chce dobro pre svoj národ hneď, teraz, ale ten, ktorý hľadá perspektívne, do budúcnosti. V mnohých prípadoch človek zbiera „plody“ svojich rozhodnutí o niekoľko rokov, niekedy až o desiatky rokov. Enčar Ko netúžil po tom, aby sa Indiáni mali dobre iba „dnes“, ale aj „zajtra“, čiže o rok... o desať... o tridsať... o päťdesiat... o sto rokov; dokázal trpezlivo čakať, a práve pre túto vlastnosť som si apačského pokrvného brata najviac vážil... V sobotu, 8. augusta 2020, dopoludnia o 10. 05. hodine Eva Angellina Mantoniová porodila syna, ktorému dala meno po otcovi: José. Dĺžka: 53 centimetrov, hmotnosť: 3, 64 kilogramov. Chlapček sa narodil na pôrodnickom oddelení, v nemocnici, v Denveri. Matka aj syn sa tešili dobrému zdraviu... Po obdržaní radostnej správy som hneď poslal elektronicky, E - mailom, blahoprajný telegram rodičom chlapčeka, i jeho starým rodičom: Castellovým a Mantoniovým. Josého Mantoniho pokrstili v nedeľu 30. augusta 2020, v kostole Zvestovania Pána, v Denveri. Krstnými rodičmi sa stali: Enčar Tkhliš - lipa a Ku Kliuna - ai, ktorí prišli s dcérou Lilianou. Zo San Carlos do Phoenixu šli autom, taxíkom; z Phoenixu do Denveru lietadlom; z Denveru do Arvady autom, taxíkom. Krstín sa zúčastnili aj: Enčar Ko a jeho squaw Carmen Anabella, strýko - bohoslovec Miguel Mantoni, a teta Carmen so svojim snúbencom Sebastianom. Sedem dní sa zdržali v Colorade; hostia pomáhali „novopečeným rodičom“ s prebaľovaním, kúpaním a s inými činnosťami, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia so starostlivosťou o novorodenca... Ako kresťania vieme, že krst je prvá, základná a najpotrebnejšia sviatosť, bez ktorej veriaci človek nemôže prijať iné sviatosti. Krstom sa stávame Božimi deťmi. Nie je múdre, ak rodičia upierajú dieťaťu krst. Od ateistov a materialistov počujete reči typu: „Každý človek by sa mal sám rozhodnúť, či sa dá pokrstiť, alebo nie, či chce prijať kresťanskú vieru, alebo sa rozhodne, že bude neveriacim.“ Zástancom týchto nelogických názorov by som odpovedal takto: „Prečo nútite šesťročné alebo sedemročné deti, aby chodili do školy?! Prečo chcete, aby sa proti svojej vôli učili čítať, písať a počítat?! Prečo nečakáte až do ich dospelosti, aby sa mohli oni sami rozhodnúť, či chcú byť vzdelaní, alebo analfabeti?! Prečo rozhodujete namiesto nich?!“ Po týždni sa vrátili domov, pokračovali v každodennom životnom rytme: práca, rodina, dieťa... Enčar Tkhliš - lipa, jeho manželka Ku Kliuna - ai a ich dcérka Liliana istý čas museli bývať pod jednou strechou s Enčarom Koom a jeho squaw. Mladá rodinka si v indiánskej osade San Carlos vyhliadla jednoposchodový dom, ktorý majiteľ predával za stopäťdesiatisíc dolárov; chcú ho kúpiť. Dohodli sa s ním, že najprv zaplatia základnú čiastku: tridsaťtisíc dolárov, a zvyšok budú splácať postupne, každý mesiac: tisíc dolárov. Za stodvadsať mesiacov, čiže desať rokov, budú mať dom splatený. Enčar Ko a Carmen Anabella prvorodenému synovi a jeho manželke sľúbili, že im budú po celú dobu finančne pomáhať, aby mohli dlh čím skôr zaplatiť. Enčar Ko a jeho squaw budú v rámci svojich možností pomáhať trom deťom, okrem Manuela,

ktorý si zvolil kňazský stav; a to nielen finančne, ale aj pri výchove ich detí. Apačský pokrvný brat a jeho manželka, tak ako ja, zastávajú názor, že starí rodičia majú pri výchove vnúčať „iba“ pomáhať, nie úplne preberať iniciatívu, nahradzovať rodičov. Primárnymi, nezastupiteľnými vychovávateľmi detí sú: otec a matka! Biologickí, a v prípade ich úmrtia - adoptívni rodičia. Krstní rodičia nesú v prvom rade zodpovednosť za duchovný rozvoj dieťaťa; ak majú možnosť, môžu pomáhať aj po materiálnej stránke. „Dedko“ a „babka“ majú pomáhať iba v tom, čo je v danej chvíli potrebné alebo neodkladné. Starí rodičia sú až sekundárnymi vychovávateľmi detí, pravda, pokiaľ žijú biologickí rodičia, alebo súd nerozhodol inak; nijakým spôsobom by nemali zasahovať do výchovy vnukov a vnučiek. Zasiahnúť môžu iba v takých prípadoch, keď vlastní, respektíve: „zákonom ustanovení rodičia“ nestíhajú, nemajú na svoje ratolesti dostatok času, energie, vedomostí, skúseností, keď nemorálnym správaním (drogy, alkohol, prostitúcia... atď.) vážne ohrozujú ich mravnú výchovu, alebo zanedbávajú niektoré dôležité stránky edukácie, napríklad: náboženskú výchovu. V tomto prípade platí staré, zlaté, vekmi osvedčené pravidlo: Vychovávať deti môže len ten, kto je sám vychovaný! Na správnu výchovu detí nie je potrebné vysokoškolské vzdelanie, ani encyklopédie či príručky; najlepší poradca je: zdravý sedliacky rozum. Aj skúsenosti rodičov a starých rodičov vo vychovávaní detí môžu výdatne pomáhať... V piatok ráno, 28. augusta 2020 som cestoval autobusom do Bratislavy, kde som nastúpil do vlaku, ktorý smeroval do Prahy: šiel som navštíviť Jana Přibila, starého priateľa, ktorý bol kedysi vedúcim našich výprav do severoamerických národných parkov. Ešte pred niekoľkými mesiacmi jazdil vlak na pravidelnej linke: Nitra - Praha, Praha - Nitra; kvôli koronavírusu linku dočasne pozastavili... Pohodlne som sa usadil. Ctenému čitateľovi musím pripomenúť, že kvôli koronavírusu COVID - 19 museli mať všetci cestujúci na tvárach rúška, aby chránili seba aj druhých od nákazy; ešte nedávno bolo povinné nosenie rúšok aj v exteriéri. Čas vo vlaku som si krátil pohľadom na krajinu, cez okno vlaku. Predo mnou sa mihali domy, stromy, diaľnica, ulice, záhrady, polia, lesy, ľudia... Vlak zastavil v Brne, niekoľkí pasažieri vystúpili, iní zasa do neho nastúpili. Vlak sa pohol. „Pane, prosím, môžem si k vám prisadnúť?“ - začul som nad sebou hlas. Obrátil som hlavu do uličky, pohotovo som riekol: „Zaiste, prosím, nech sa páči.“ Hneď nato zaznela odpoveď: „Ďakujem vám.“ Chlapík, ktorý si sadol oproti mne, mohol mať približne štyridsať rokov. Stredne vysoká postava, ani chudý, ani tučný; ešte mal všetky vlasy na hlave, nezbadal som medzi nimi žiadne šediny. Tmavo - šedý oblek, ktorý zakrýval jeho vyšportovanú postavu, svedčil, že majiteľ má zmysel pre eleganciu a potrpí si na zovňajšok. Muž vybral z čiernej koženej tašky knihu, podarilo sa mi prečítať, čo bolo vytlačené na obale: Hans Joachim Zillmer: Evoluce - podvod století. Nechcel som ho rušiť pri čítaní, obrátil som hlavu k oknu a zamyslene pozoroval krajinu. Asi po polhodine prisediaci odložil knihu. Vybral

z tašky plastovú fľašu s minerálnou vodou a trochu z nej odpil. Zrazu sa ma spýtal: „Pane, aký máte názor na evolúciu?“ Po chvíľke premýšľania som odvetil: „Vývoj síce musíme pripustiť, ale nie v takom rozsahu, v akom nám ho predkladajú zástancovia Darwinovej evolučnej teórie. Ak sa mám vyjadriť presnejšie, vývoj druhov určite nastal, ale len v rámci jednotlivých, tých istých druhov. Ateisti a materialisti nám už viac ako stopäťdesiat rokov podsúvajú nezmysly, ktoré nemajú absolútne nič spoločné so serióznou vedou. Evolučná teória je skôr mylnou filozofiou, než vedeckou pravdou. Nie je žiadnym tajomstvom, že stúpa počet vedcov, ktorí sa od nej dištancujú. Ako je známe, Charles Robert Darwin, ktorého považujú za otca evolučnej teórie, nikdy nebol ateistom, aj on vyznával vieru v Boha. Darwin nebol prvým človekom na zemi, ktorý tvrdil, že Pán Boh nestvoril vesmír tak ako to opisuje Biblia; tisícpäťsto rokov pred ním, vo štvrtom storočí po Kristu, svätý Augustín Aurélius zastával názor, že Pán Boh nemusel svet stvoriť priamym a definitívnym spôsobom, ako sa píše v Biblii, ale mohol prejsť určitým vývojom. Nesmieme zabúdať na skutočnosť, že Prvú knihu Starého zákona: Genesis, ktorá opisuje stvorenie sveta, napísali pred takmer tritisíc tristo rokmi, a v tej dobe ľudia nemali o vesmíre také poznatky, aké máme dnes. Keby svätopisci pri písaní Biblie používali odborné vedecké výrazy, nikto by ich spisom nerozumel, preto museli hľadať jednoduché slová, ktoré poznali všetci ľudia tej doby... Medzi pokračovateľmi vývojovej teórie je aj mnoho klerikov, napríklad: Pierre Teilhard de Chardin, rímskokatolícky kňaz, jezuita. Zaiste, evolučnú teóriu nemôžeme zmietnuť zo stola, rovnako nesprávne by však bolo, keby sme jej pripisovali až príliš veľký význam. Pred päťstoštyridsiatimi miliónmi rokov, v kambrijskej dobe, sa zrazu objavilo nespočítateľné množstvo živočíšnych druhov, toto zostáva pre vedu nevysvetliteľnou záhadou. Nemáme žiadne vedecké vysvetlenie. Nemáme žiadne fosílie, skameneliny, ktoré by vyplňali medzery, prechody, takzvané vývojové medzičlánky. Ako je to možné? Odkiaľ sa zrazu vzali? Na túto otázku žiaden vedec nepozná odpoveď...“ Moja prednáška trvala asi desať minút, keď som skončil, muž uznanlivo riekol: „Pane, ako vidím, v evolučnej teórii sa skutočne vyznáte. Celý ateizmus a materializmus stojí na evolučnej teórii, a tá, ako je známe, rúti sa do priepasti.“ S úsmevom a podľa pravdy som dodal: „Skôr by ju mali nazvať hypotézou, než teóriou, lebo evolučná teória ani zďaleka nie je teóriou. Pane, zaiste viete, že Darwinova evolučná teória nie je dokázaná, a navyše, nie je ani dokázateľná. Ak by mala byť dokázateľná, musela by sa dať overiť v laboratóriách, čiže by sa musela odohrať priamo pred našimi očami, a ako vieme, to nie je možné...“ Počúval ma bez prerušenia, keď som sa odmlčal, náhle ma prekvapil otázkou: „Pane, ste vedec?“ S údivom na tvári som odvetil: „Nie, pane, nie som vedec.“ Muž pokračoval v kladení otázok: „Pane, aké školy ste absolvoval?“ Pravdivo som odpovedal: „Narodil som sa v Nitre, šestnásteho apríla, v roku tisíc deväťsto šesťdesiatštyri, večer, o dvadsiatej hodine. Od

septembra tisíc deväťsto sedemdesiateho roku do júna, roku tisíc deväťsto sedemdesiatdeväť som absolvoval Základnú deväťročnú školu v Dražovciach, pri Nitre. Od septembra, roku tisíc deväťsto sedemdesiatdeväť do decembra, roku tisíc deväťsto osemdesiat dva som navštevoval v Nitre Stredné odborné učilište - stavebné; výučný list som získal v odbore: maliar - natierač pre stavebnú výrobu. Učňovskú školu som dokončil bez maturity. Neskôr, už ako ženatý muž a otec štyroch detí som si dopĺňal vzdelanie: od septembra, roku dvetisíc jedna, do júna, roku dvetisíc tri som si externou formou urobil maturitu, v odbore: Stavbárstvo. Od septembra, roku dvetisíc šesť, do júna, roku dvetisíc jedenásť som diaľkovo študoval na Univerzite Komenského v Bratislave, v Teologickom inštitúte, v Kňazskom seminári svätého Gorazda v Nitre: Posvätnú katolícku teológiu. Po piatich rokoch vysokoškolského štúdia a dvoch úspešných záverečných, štátnicových skúškach som získal akademický titul: Magister. Nemám doktorát, a nemôžem sa pochváliť žiadnym iným titulom... Pane, prosím, ak to nie je tajomstvo, aké máte vzdelanie?“ Ochoťne odpovedal: „Začali ste, ako sa hovorí: Od Adama, preto aj ja budem hovoriť obsérne. Narodil som sa v Trnave, šiesteho decembra, v roku tisíc deväťsto sedemdesiatosem. Základnú školu som absolvoval od septembra tisíc deväťsto osemdesiateho piateho roku, do júna, roku tisíc deväťsto deväťdesiattri. V septembri, v roku tisíc deväťsto deväťdesiattri som nastúpil do Gymnázia Angely Merici v Trnave, štvorročné vzdelanie som ukončil maturitou, v júni, v roku tisíc deväťsto deväťdesiatšesť. Z gymnázia som šiel na Univerzitu Komenského v Bratislave, na Lekársku fakultu, v študijnom odbore: Všeobecné lekárstvo. Po skončení štúdia na univerzite a dvoch atestáciách, s titulom: MUDr., som si v Bratislave otvoril súkromnú ambulanciu, a darí sa mi. Mám síce veľa pacientov, ale musím sa úprimne priznať, že nie som spokojný. Chcel by som cestovať po svete, spoznávať nové, exotické krajiny, prežívať vzrušujúce dobrodružstvá. V posledných rokoch som začal čítať knihy z internetu, v elektronickej podobe, a najviac ma zaujali dobrodružné romány Jozefa Tatara, ktorý píše o svojich cestách do Severnej Ameriky. Prečítal som všetky jeho diela: Apač Enčar Ko; Náčelník Mescalero Enčar Ko; Enčar Ko a Man Serving Justice; Synovia Enčara Koa; Enčar Ko, náčelník Apačov; Enčar Ko s bielymi bratmi. Ach, ako mu závidím! So svojim synom Jozefom, so slovenskými a českými priateľmi, s Enčarom Koom a jeho tromi synmi navštevujú severoamerické národné parky, v ktorých prežívajú dobrodružstvá, o akých sa nám môže iba snívať. Jozefa Tatara staršieho prezývajú: Man Serving Justice, Muž Slúžiaci Spravodlivosti; jeho syna: Strong Hand, Silná Ruka; a ich českého priateľa, Richarda Vokáčka: Good Swimmer, Dobrý Plavec. Jozef Tatar, pán, ktorého spomínam, napísal aj dve vedecko - filozoficko - teologické knihy: JA SOM, KTORÝ SOM, a TEN, KTORÝ JE.“ Na chvíľu sa odmlčal, preto som sa chopil slova: „Ten pán, ktorého práve spomínate, napísal až tri vedecko - filozoficko - teologické knihy; tretej dal názov: BOH JE.“

Udivene sa spýtal: „Pane, vy tiež čítate jeho diela? Tri? A, kedy vyšla jeho tretia kniha?“ Zdanlivo ľahostajne som odvetil: „Nedávno, asi pred tromi týždňami. Pane, ak chcete, môžem vám ju poslať E - mailom.“ Na jeho tvári sa objavil radostný výraz, prikývol hlavou, a riekol: „Zaiste, veľmi sa poteším, keď mi knihu pošlete v elektronickej podobe. Pane, ďakujem vám za ochotu.“ Veru, nemal ani najmenšej potuchy, že „ten pán Jozef Tatar“, ktorý je autorom troch vedecko - filozoficko - teologických diel a šiestich dobrodružných románov, sedí necelý jeden meter od neho. Cítil som, že nepotrva dlho, a pochopí, kto je ten muž, ktorý sedí oproti nemu. Teplota ovzdušia bola asi tridsaťdva stupňov Celzia, a vo vlaku, napriek klimatizácii, mohla byť dvadsaťpäť, možno až dvadsaťsedem stupňov Celzia. Musel som si rozopnúť vrchné gombíky na košeli, bolo strašne horúco. Sotva som si odhalil krk, chlapík, s ktorým som sa rozprával, vytreštil okáľe a otvoril ústa, z nich mu vyšlo udivené: „Uff! Uff! Uff!“ Položil som mu otázku: „Pane, čo vás tak vydesilo?“ Muž riekol: „Na krku máte jazvu po tracheotómii.“ Súhlasne som prikývol: „Máte pravdu. Keďže ste lekár, pre vás nebolo ťažké uhádnuť, aká je to jazva.“ Chlapík pokračoval: „Pred chvíľou ste prezradili, že ste sa narodili v Nitre... aj Man Serving Justice je rodený Nitran. Pochádzate z Dražoviec... aj Man Serving Justice spomína Dražovce ako obec, v ktorej vyrastal. Diaľkovo ste vyštudovali posvätnú katolícku teológiu... tak ako Man Serving Justice... a na krku máte jazvu po tracheotómii... ako Man Serving Justice, pokrvný brat Enčara Koa, náčelníka Apačov. Pane, mám pravdu, ak teraz poviem, že vy ste: Jozef Tatar, prezývaný Man Serving Justice, autor troch vedecko - filozoficko - teologických kníh a šiestich dobrodružných románov?“ Odmlčal sa, čakal, akú mu dám odpoveď. Prikývol som na znak súhlasu, a odvetil: „Uhádli ste, som to ja. Prosím, odpusťte, že som vám to hneď neprezradil, ale nemám vo zvyku sa vychvaľovať.“ S úsmevom riekol: „To je v poriadku... na vašom mieste by som sa zachoval rovnako. Pán Tatar, prosím, prepáčte, ešte som sa nestihol predstaviť. Doktor Pavol Kubara, všeobecný lekár.“ Priateľsky sme si podali ruky a pokračovali v načatom rozhovore. Počas debaty sme zistili, že obaja cestujeme do Prahy za tým istým človekom: Janom Příbilom, a aj s podobným úmyslom. MUDr. Pavol Kubara ide do Prahy, aby ponúkol svoje odborné vedomosti i skúsenosti osobe, ktorá rozhoduje, kto, s kým bude cestovať po svete. Napriek tomu, že momentálne zúri globálna pandémia: coronavirus COVID - 19, a najhoršie sú na tom Spojené štáty americké, chceme začať s prípravami služobnej cesty do severoamerických prírodných rezervácií. Ctený čitateľ, zaiste poznáš známe príslovia: „Keď sa nás zima spýta: Čo ste robili v lete?“ - alebo: „Keď sa nás leto spýta: Čo ste robili v zime?“ Služobné cesty do národných parkov sa nestihnú pripraviť za jeden, dva alebo tri týždne, ani za dva mesiace, treba nato aspoň pol roka, niekedy až celý rok. Ak máme dôkladne a zodpovedne pristupovať k určitým činnostiam, potrebujeme dostatočne dlhý čas na ich prípravu. Okrem

veľkého množstva administratívnych, neraz aj byrokratických povinností, ku ktorým musíme prirátať vyplnenie desiatok rôznych formulárov, dotazníkov, hárkov, fotografií, kolkov... atď., neodmysliteľne patria aj zdravotné prehliadky a lekárske potvrdenia o psychickej a fyzickej spôsobilosti pracovníkov, ktorí sa majú služobnej cesty zúčastniť; nesmieme zabúdať ani na poistenie v zahraničí. Potrvá minimálne trištvrte roka, kým toto všetko vybavíme. Takže, ak chceme uskutočniť výpravu do národných parkov USA v júli 2021, s prípravami musíme začať v auguste 2020. MUDr. Pavol Kubara nemohol vedieť, že muž, ktorý s ním cestuje vo vlaku, je jeho budúci šéf; teraz mu to prišlo vhod. Nepochyboval, že ako vedúci výpravy sa za neho prihovorím u Jana Přibila. Nemýlil sa. Lekára, ktorý sa bude starať o naše zdravie a životy, budeme potrebovať. MUDr. Pavol Kubara spĺňal všetky kritériá, aby s nami cestoval ako lekár. V Prahe sme navštívili PhDr. Jana Přibila, PhD., ktorý mne a mojim priateľom kedysi robil vedúceho výpravy v severoamerických národných parkoch. Ručičky na kostolných hodinách ukazovali čas: štrnásť hodín a päť minút, keď sme vchádzali do budovy, v ktorej mal kanceláriu. Môj bývalý šéf „z prírodných rezervácií“ a teraz „nadriadený v administratíve“, nás srdečne privítal. V posledných mesiacoch sme síce spolu viackrát telefonovali, navzájom si posielali SMS správy a E - maily, ale obaja patríme k druhu ľudí, ktorí dávajú prednosť priamemu, fyzickému kontaktu. Počas pitia lahodného čierneho moku, kávy, a konzumácie čokoládových sušienok a arašíd som poprosil svojho šéfa, aby prijal MUDr. Pavla Kubaru, rodáka z Trnavy, lekára v Bratislave, za nového člena nášho tímu; Jan Přibil mojej žiadosti ochotne vyhovel. Krátko pred odchodom nám oznámil, že budeme mať ďalšieho kolegu, z Brna, povedal aj jeho meno: Ing. Karel Fišer; patrí k najlepším filmárom a fotografom v Českej republike. Jan Přibil mi prezradil, že Karel Fišer ma chce navštíviť v Nitre; spýtal sa, kedy mi to bude vyhovovať. Povedal som, že medzi 1. a 5. septembrom budem doma, v tých dňoch ma môže kedykoľvek navštíviť, budem ho čakať. Priateľsky sme sa rozlúčili a opustili jeho kanceláriu. Keď sme vyšli z budovy, v ktorej sídli naša agentúra, podal som MUDr. Pavlovi Kubarovi vizitku, na ktorej bola adresa môjho trvalého bydliska, číslo na mobilný telefón a kontakt na E - mail; budúci spolupracovník mi zasa podal svoju vizitku. Priateľsky sme sa rozlúčili. Zatiaľ čo kroky MUDr. Pavla Kubaru viedli na Václavské námestie, aby sa kochal pohľadom na „stovežatú Prahu“, ja som sa metrom viezol do mestskej časti: Praha - Chodov, kde žije moja dcéra Mária s mužom a s jednoročným synčekom. Nesmierne som sa tešil na môjho prvého vnúčka: Adamka. Ako som kráčaľ k ich paneláku, myslel som na stretnutie s lekárom, ktorý bude o necelý rok mojim spoločníkom v národných parkoch USA. Hm, aká náhoda! Dvaja ľudia, ktorí sa doteraz nikdy nevideli, v tom istom čase cestujú do Prahy, za tým istým človekom, a s rovnakým úmyslom! „Z vedeckého hľadiska náhody neexistujú, všetko by sa malo dať racionálne vysvetliť“ - tvrdia

ateisti a materialisti. K tomu, aby mohol vo vesmíre vzniknúť: Život, a to ešte taký život, ktorý si uvedomuje sám seba: Vedomie, museli by sa odohrať kvadrilióny „šťastných náhod“ po sebe; no nie hocijako, chaoticky, ale v presne určenom, vymedzenom poradí a v presne ohraničenom časovom intervale, čo je absolútne nemožné! Iba blázon, psychicky narušený človek a ignorant, ktorý nemá o vede ani základné poznatky, môže tvrdiť, že: „život a vedomie sú len súhrnom, výsledkom šťastných náhod, a nič viac!“ Vyhlásiť, že vesmír vznikol len tak, sám od seba, bez akejkoľvek príčiny, bez akéhokoľvek cieľa, môže iba zaostály človek - primitív. Drvivá väčšina svetoznámych, uznávaných prírodovedcov: matematikov, fyzikov, astronómov, astrofyzikov, chemikov, biochemikov, biológov, genetikov, informatikov, bioinformatikov, paleontológov, a odborníkov z mnohých iných vedeckých disciplín, medzi ktorými je dlhý zoznam nositeľov Nobelovej ceny, boli, a sú pevne presvedčení, že za vznikom celého kozmu, života a vedomia stojí: Rozum; Transcendentná Bytosť; Nekonečne Múdra Inteligencia; Nestvorený Stvoriteľ; Čistý Duch. Všemohúca, absolútne dokonalá, na nikom a na ničom nezávislá bytosť, ktorá nie je hmotnej podstaty; keby bola materiálna, bola by úplne závislá na priestore, hmote a čase, a to by si protirečilo, lebo v takom prípade by nemohla jestvovať ešte pred nimi, a nemohla by ich stvoriť; jestvujúca iba sama v sebe, žijúca len sama zo seba. My, veriaci, ju všeobecne voláme: BOH. Nieкто by mohol položiť otázku: „Ak existuje len jeden Boh, prečo je na svete toľko náboženstiev?“ Odpoveď je jednoduchá: „Pána Boha nikto z ľudí na vlastné oči nevidel, takže, je úplne logické, pochopiteľné, že predstavy o ňom sú často odlišné.“ Skúste sa spýtať desiatich ľudí na tú istú vec; napriek tomu, že ju budú všetci poznať: videli ju na vlastné oči, každý z nich ju opíše úplne inak. Spýtajte sa desiatich ľudí, čo si predstavujú pod pojmi: auto, dom, most, strom, kvet, zviera, vták, plaz, mesto, človek... atď. Každý z nich vám opíše iné auto, iný dom, iný most, iný strom, iný kvet, iné zviera, iného vtáka, iného plaza, iné mesto, iného človeka... atď, a to sú živé tvory alebo veci, ktoré poznáme z vlastných skúseností, z každodenného života. Môžem uviesť iný príklad: vo svete sa odohrá nejaká udalosť - a desať... sto... tisíc novinárov vám o nej poskytnú informácie, ktoré sa nebudú zhodovať; mnohé si budú dokonca protirečiť. Ako potom môžete chcieť, aby si sedem miliárd ľudí na Zemi predstavovalo Pána Boha presne rovnako?! Takže, argumenty ateistov a materialistov, že Boh nejestvuje preto, lebo vo svete existuje veľa náboženstiev, nijako neobstoja. Nevedomosť, či nepoznanie nejakej bytosti alebo veci nie je nijakým dôkazom, že tá bytosť, alebo vec - neexistuje. Na druhej strane, zachovalo sa nám množstvo vzácnych, hodnotných, ale aj menej významných diel, v podobe básní, sôch, obrazov, budov, ciest, mostov... atď., ktorých autora nepoznáme, ale nikto z nás ani na okamih nepochybuje, že ich musel nieкто vytvoriť. Denne konzumujete chlieb a pečivo; viete, kto zasial obilie, kto ho zožal, zomlel, a z múky upiekol voňavý chlieb či chrumkavé pečivo? Neviete?

Obliekli ste si košeľu, kabát alebo nohavice; viete, kto strihal látku a ušil pre vás odev? Neviete? Každý deň chodíte po chodníku, alebo jazdíte po diaľnici; viete, kto ich naprojektoval, kopal základy, vybudoval? Naozaj to neviete? Neboj sa, nie si sám, nie si sama, kto to nevie. Ani ja nepoznám všetkých ľudí, ktorí sa starajú o to, aby som mal čo jesť, piť, aby som si mal čo obuť alebo obliecť, aby som mal kde bývať... Napriek tomu však so stopercentnou istotou vieme, že tvorca - autor diela musel existovať, hoci nepoznáme jeho meno a priezvisko, ani nevieme, kde žije. Obilie sa nezožne samo, ani chlieb sa v peci neupečie sám, niekto sa musí o to postarať... Stvoriteľ vesmíru musí jestvovať, aj keď Ho nateraz nevidíme! Po smrti sa s Ním určite všetci stretieme, každý z nás sa presvedčí, že On skutočne jestvuje. Vesmír skrýva stovky miliárd galaxií, každá galaxia sa skladá zo stoviek miliárd hviezd, planét, mesiacov, asteroidov; vieme, čo sa v danom okamihu odohráva na každom vesmírnom telese, v každom kúte nášho kozmu?! Priznajme si pokorne, úprimne, že neraz nevieme ani to, čo sa nachádza len niekoľko metrov pod našimi nohami, alebo, čo sa odohráva u najbližších susedov! Ako môžeme chcieť spoznať, pochopiť veľkosť Boha, ktorý je Stvoriteľom celého kozmu?! Je logické, že o Bohu, ktorého nemôžeme našimi zmyslami poznať, môžeme mať rozdielne predstavy; dokonca ani vyznávači toho istého náboženstva nemusia o ňom zmýšľať úplne rovnako. Na Zemi žije takmer osem miliárd ľudí, ich predstavy o Pánu Bohu sa medzi príslušníkmi rozličných vierovyznaní môžu výrazne líšiť, ale v základných názoroch sa všetci zhodneme: Boh je nehmotný, Všemohúci Duch, Stvoriteľ celého kozmu, Vládca viditeľného i neviditeľného sveta, Pán života aj smrti... V byte dcéry Márie, na sídlisku, v činziaku, na ôsmom poschodí, som sa zdržal asi štyri hodiny. Po skvelej večeri som šiel navštíviť ďalšiu dcéru: Evu. Len pred štyrmi týždňami zmenila zamestnávateľa a presťahovala sa do garzónky, nachádzajúcej sa blízko firmy, v ktorej pracuje. V nedeľu, 30. augusta, hneď po obede, s rúskom na tvári som nastúpil do vlaku, ktorý smeroval do Bratislavy. Obe dcéry ma odprevadili na železničnú stanicu: Praha, hlavní nádraží. Keďže vnúčik Adamko zaspal ešte pred obedom, jeho otec s ním zostal doma. V neskorých večerných hodinách som sa vrátil domov, do Nitry. Vedel som, že najbližších piatich alebo šiestich dňoch nebudem môcť nikam cestovať, pretože čakám návštevu z Brna; príde sa mi osobne predstaviť: Ing. Karel Fišer. Samozrejme, na nákupy do supermarketov, alebo navštíviť obvodnú lekárku, môžem ísť. Jan Příbil mu určite dal moje telefónne číslo, aby mi zavolať aspoň niekoľko hodín predtým, ako k nám príde. Túžobne som očakával chvíľu, keď prekročí prah nášho bytu, tešila ma predstava, že privítam budúceho druha, s ktorým budem cestovať po Severnej Amerike, aby sme spolu s ďalšími spolupracovníkmi fotografovali a filmovali krásy nedotknutej, panenskej prírody, v jej národných parkoch. Na stretnutie s Karлом Fišerom som sa dôkladne pripravoval, okrem „papierových formalít“ som chcel vedieť, čo od neho môžem, a čo nemôžem očakávať...

2. Ing. Karel Fišer - nový kolega.

V utorok ráno, 2. septembra 2020 som šiel k našej obvodnej lekárke; každé tri mesiace mi predpisuje lieky na zníženie krvného tlaku: Prindex Combi, 4 mg. Trojbalenie, 90 kusov tabliet. Sedel som v čakárni, keď mi zazvonil mobilný telefón: na displeji sa ukázalo neznáme číslo. Tušil som, že je to: Ing. Karel Fišer. Nemýlil som sa. Muž na druhej strane telefónnej linky sa predstavil, oznámil mi, že o dve alebo tri hodiny zazvoní na dvere nášho bytu; hovoril po česky. Odvetil som, že práve sedím v čakárni ambulancie, ale o dve alebo o tri hodiny by som už mal byť doma. Pani doktorka, príjemná, milá dáma, mi odmerala krvný tlak, vzala krv a poslala ma na kardiologické vyšetrenie. S výsledkami EKG som sa vrátil k obvodnej lekárke. Čas rýchlo ubiehal. Keď som odchádzal z ambulancie, asi o desiatej, napadlo mi, že by som mal zájsť do supermarketu, ktorý sa nachádza len niekoľko desiatok metrov od polikliniky; určite to stihnem ešte pred jeho príchodom. Rezko som kráčal k supermarketu. Vzal som nákupný vozík a vošiel do obchodu. Chodil som medzi regálmi a hľadal tovar, ktorý som chcel kúpiť. Práve som stál pri regále s pečivom, keď sa z ľavej strany ozval mužský hlas: poradil mi, aby som vyberal z dolného koša, tam je čerstvé. Hlas znel v českom jazyku. Obrátil som hlavu doľava, s úsmevom na tvári som mužovi poďakoval za užitočnú radu. Z koša, ktorý ležal na spodnej polici, vybral som desať čerstvých rožkov a vložil ich do papierového vrečka, ktoré som položil do vozíka. Vykročil som k ďalšiemu regálu. V nákupnom vozíku som mal všetok tovar, ktorý som chcel kúpiť, vykročil som k pokladni. Bol som tretí v poradí. Zrazu sa pri mne objavil muž, ktorý mi poradil pri vyberaní pečiva. Mal platiť až po mne, ale nakoľko mal v nákupnom košíku len pár drobností, pustil som ho pred seba, aby nemusel dlho čakať; moju ponuku vďačne prijal. Možno som sa mu chcel týmto spôsobom poďakovať za cennú radu pri regále s pečivom. Vyložil tovar z košíka, a zaplatil; pomaly odchádzal z predajne. Keď som vyrovnal účet za nákup, vyšiel som z obchodu. Pred supermarketom som vyložil tovar z nákupného vozíka, vložil som ho do tašky. Kráčal som k najbližšej autobusovej zastávke. Stál tam muž, ktorého som stretol v obchode. Obrátil sa na mňa s prosbou: „Pane, prosím, môžete mi poradiť?“ Pohotovo som zareagoval: „Áno, samozrejme, s čím vám môžem pomôcť?“ Chlapík riekol: „Idem navštíviť istého pána, býva na tejto adrese.“ Podal mi lístok, na ktorom bola napísaná adresa môjho trvalého bydliska. Teraz som bezpečne vedel, že ide za mnou. S úsmevom som povedal: „Môžeme ísť spolu, tiež vystupujem na tej istej zastávke.“ Áno, bol to môj budúci kolega. Aká náhoda! Ing. Karel Fišer ma prišiel navštíviť, aby sa mi desať mesiacov pred plánovanou cestou do národných parkov USA osobne predstavil. Tváril som sa, že nemám najmenej potuchy, kto je, a prečo prichádza do Nitry. Zatiaľ som mu prezradil iba toľko, že z autobusu zostúpime dolu na tej istej zastávke.